

اصول و مبانی اخلاق حرفه‌ای معلمان

تالیف

محمد مردانی

www.ketab.ir

انتشارات فرزندگان دانشگاه

۱۴۰۰

سرشناسه	: مردانی، محمد، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول و مبانی اخلاق حرفه‌ای معلمان/تالیف محمد مردانی.
مشخصات نشر	: تهران: فرزندگان دانشگاه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۸۶ص: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۳-۸۳-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۸۳] - ۸۶
موضوع	: معلمان -- ایران -- اخلاق حرفه‌ای
موضوع	: Teachers -- Professional ethics -- Iran
رده بندی کنگره	: ۴/۲۸۳۲LB
رده بندی دیویی	: ۱۰۰۹۵۵/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۹۱۴۵۲
اطلاعات رکورد	: فیبا
کتابشناسی	

انتشارات فرزندگان دانشگاه

اصول و مبانی اخلاق حرفه‌ای معلمان

تألیف: محمد مردانی

ناشر: فرزندگان دانشگاه

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۱۳-۸۳-۰

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱

فصل اول

کلیات.....	۱۳
------------	----

فصل دوم

تبیین و شناخت مفهوم واژه اخلاق حرفه ای و ویژگی های آن.....	۱۷
بخش اول: بررسی و شناخت واژه اخلاق در اسلام.....	۱۸
بخش دوم: نگاهی به عناصر فرهنگ اخلاقی در اسلام.....	۲۰
بخش سوم: بررسی مفهوم اخلاقی حرفه ای.....	۲۲
بخش چهارم: ویژگی های اخلاق حرفه ای.....	۲۳

فصل سوم

مبانی نظری اخلاق حرفه ای اسلامی در سازمان ها و جایگاه اخلاق در حرفه آموزش و

تدریس.....	۲۷
بخش اول: ضرورت ترویج اخلاق حرفه ای در سازمان.....	۲۷
بخش دوم: وظایف مدیران در اخلاقی کردن سازمان.....	۳۰

فصل چهارم

مفهوم شناسی اهمیت اخلاق حرفه ای در نظام آموزشی و تربیتی.....	۳۹
بخش اول: اخلاق حرفه ای در آموزش عالی.....	۴۰
بخش دوم: جایگاه و اهمیت اخلاق حرفه ای آموزش و تدریس.....	۴۰
بخش سوم: الزامات اخلاق حرفه ای معلمی در راستای تدریس و آموزش.....	۴۲

- بند اول: الزامات اخلاق حرفه‌ای معلمی از منظر دانشگاه‌های مختلف دنیا ۴۲
- بند دوم: الزامات اخلاق حرفه‌ای معلمی از منظر تعلیم اسلامی ۴۵
- بخش چهارم: نقش استاد و آموزگار در تربیت اخلاقی فراگیران ۵۳

فصل پنجم

- شناخت برخی از مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای معلمی از دیدگاه شهید مطهری ۶۱

- بخش اول: نگاهی به دیدگاه شهید مطهری در رابطه با اخلاق حرفه‌ای معلمان و اساتید در
عرصه آموزش و تعلیم و تربیت ۶۲
- بند اول: اهتمام به پرورش فکر و اندیشه ۶۲
- بند دوم: پرورش استعدادها و نهفته در وجود آدمی ۶۴
- بند سوم: مسئله عادت در تربیت اسلامی ۶۶
- بند چهارم: تعلیم و تربیت اخلاقی ۶۷
- بخش دوم: رابطه عبادت و تعلیم و تربیت ۶۸
- بخش سوم: شناخت برخی از آسیب‌ها و موانع اخلاق حرفه‌ای معلمی از دیدگاه شهید مطهری
..... ۷۱
- بند اول: تک بعدی دیدن انسان ۷۱
- بند دوم: عدم رعایت اعتدال ۷۲
- بند سوم: عدم توجه به تأمین نیازهای حقیقی ۷۴
- بند چهارم: عدم توجه به رعایت توازن می‌آن امور ثابت و امور متغیر ۷۴
- بند پنجم: عدم توجه به اصل جذب و دفع ۷۵
- بند ششم: جمود و تحجر علمی و ابزاری ۷۶
- نتیجه‌گیری و جمع‌بندی ۷۹
- منابع و مآخذ ۸۳

پیشگفتار

موضوع اخلاق حرفه ای مدت زمانی است در کشورهای مختلف و در گروه های شغلی و حرف مختلف مورد توجه قرار گرفته و تلاش هایی در جهت تدوین کدها و استانداردهای اخلاقی صورت گرفته است. مدارس نیز از آن جا که به مثابه ی پیشتازان حرکت های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی جوامع بوده و اعتقادات و باورهای خاکم بر آن ها، دیر یا زود به کل جامعه تسری یافته و عرصه های تازه ای را به سوی آحاد مردم خواهد گشود، از توجه به اخلاق حرفه ای بی نیاز نیستند چراکه آموزگاران و اساتید با بهره از اخلاق حرفه ای خاص و ویژه در اصول آموزش و تعلیم و تربیت می توانند در امر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و دانشجویان گامی مفید و محسوس بردارند. هر مجموعه ی سازمانی دارای کدهای اخلاقی متناسب با ساختار حرفه ای خود است که اخلاق حرفه ای نام دارد. آموزش عالی نیز نظامی حرفه ای است و اساتید دانشگاه ها به عنوان افرادی که مسؤولیت تعلیم و تربیت دانشجویان را بر عهده دارند باید از اصول اخلاق حرفه ای معلمی آگاهی داشته و به آن پایبند باشند. رعایت اخلاق آموزشی تضمین کننده سلامت فرایند یاددهی یادگیری در دانشگاه است و موجب افزایش تعهد پاسخگویی مدرسان نسبت به نیازهای دانشجویان می شود. اخلاق حرفه ای به چگونگی رفتار، ادب و عمل شخص هنگام انجام کار حرفه ای می پردازد. این کار می تواند مشاوره، پژوهش، تدریس، نویسندگی، طبابت یا هر شغل دیگری باشد. معلمی از شریف ترین و بزرگ ترین شغل هاست که البته گرچه در مورد اهمیت آن بحثی نیست. امام خمینی (ره) فرمودند: «معلمی شغل انبیاست» و از آنجا که انبیای الهی زیرکترین و پاک ترین و شریف ترین انسان ها هستند، روشن می شود که این شغل چقدر مهم و با ارزش است. البته برای با ارزش بودن و مقدس بودن شغل معلمی لازم نیست که در آن حتما به مباحثی دینی پرداخته شود بلکه هر علمی که جامعه مسلمین به آن نیاز دارد اگر

اصولش رعایت شود در حد خودش از شریف ترین علوم است؛ حال هر علمی که باشد حتی علمی مانند «انگل شناسی» که اگر درست به آن توجه شود قطعاً شریف و ارزشمند است. در واقع، اخلاق حرفه ای مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه ها در یک ساختار حرفه ای را تعیین می کند و مفهوم آن از علم اخلاق اتخاذ شده است. به عبارت دیگر، مجموعه قوانین اخلاقی که از ماهیت حرفه یا شغل به دست آمده، اخلاق حرفه ای نام دارد هدف از اخلاق حرفه ای، مسئولیت اخلاقی است که فرد در شغل خود دارد. مثلاً پزشک به عنوان یک شخص حقیقی مسئولیت های اخلاقی دارد که بر گرفته از شغلی است که بر عهده گرفته است، به گونه ای که اگر شغل دیگری می پذیرفت مسئولیت های اخلاقی وی تغییر می کرد.